

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. XII. Tobias uterque ad remunerandum, liberali voluntate
paratissimus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

Sapuit profecto Rex Ninives, qui civibus universis ita iussit edici: *Homines & jumenta, boves & pecora non gustent quidquam sine pascantur & aquam non bibant.* En jejuniū. *Et clament ad Dominum in fortitudine.* En orationem. *Et convertatur vir à sua mala, & ab iniquitate, quæ est in manibus eorum.* En elemosynas, quæ manuum iniquitates, avaritiam, & in pauperes duritiam emendant.

In cœnobio Divi Theodosii (quod explicatius alibi narramus, nec orationis, nec jejuniū usus, sed elemosynarum legitas desiderata est. Solebat quot annis die cenæ Dominica triticum & vinum in egenos liberalius distribui. Eo autem anno, quo agri malignitū respondēbant, stultā providentiā elemosynas illas censuit subtrahendas specioso hoc nomine, ne annonæ monasterio decideret. Paulō post quidquid in horreis condebat tritici in frondem effusum est. Ea jactura quinque mille modis æstamata. Hic Abbas suis tam stolidē cautus in os objectans: Nimirum, ait, hoc lucri jam habemus. Elemosynæ pro more dandæ modios quingentos tritici haud excessissent: nunc iis negatis modiorum quinque millia perdidimus. Perbene factum. Has segetes merit fatua diffidentia.

Ergo quo sedulo Paulus hortatur: *Sobrietas, & justitiam vivamus in hoc seculo.* Sobrietas abstinentiæ & jejuniis, justitia elemosynis, pietas orandi studio nutritur. Quod Franciscus Georgius Venetus pulchre profecutus: *Cūr oratio, inquit, cum elemosynā, & jejuniō (Raphaële teste) Deo gratissima est? An quia, cum oratio sit (ut Damascenus inquit) elevatio mentis in Deum, tantō magis mens ipsa elevatur, quantō orans à gravaminibus expeditior existit? Dubenim sunt gravamina, quæ mortales valde depriment: oblectamentum carnis videlicet, & terrenorum affectus. Illud autem gravanti corpori animam subjicit, & hic facibus terribis ipsam animam suffocat. Hinc ab utroque expeditus homo facilius ad Deum mente conscendit. An quia, si oratio elemosynæ associetur, operi charitatis Deo gratissimo conjungitur; & si jejuniū addatur, quantō magis animalis homo per ipsum debilitatur, tantō magis spiritualis roboratur. His igitur, tanquam duabus alis, evolat oratio.*

Ergo bona est oratio cum jejuniō & elemosynā; & ut nemo nesciat quā hoc bonum sit, Angelus subjungit, *magis quā thesauros auri recondege.* E celo descendit hoc scitum. Non hoc Pythagoras aut Plato, non Augustinus, aut Chrysolomus, sed Angelus dixit: *Suas Deo decimas demus, & non tardemus. Si non orare solim, sed & impetare cupimus, quod oramus, geminas orationi alas affigamus, Jejuniū & Elemosynam. Orator sobrius, justus & pius; orator optimus, potentissimus, victoriam certus.*

CAPVT XII.

Tobias uterque ad remunerandum liberali voluntate paratissimus.

In eā deliberatione, quam Tobias parens unā cum filio instituit, ut filii animum exploraret, sententiam illius exquirens: *Quid possimus, inquit, dare viro isti sancto? Cui filius: Pater, ait, quā mercedem dabimus ei? aut quid dignum poterit esse ejus beneficiis? Me duxit & reduxit sanum, pecuniam à Gabelo ipse recepit, uxorem ipse me habere fecit, & demonium ab eā ipse compescuit, gaudium parentibus ejus fecit, me ipsum à devoratione piscis eripuit, te quoque videre fecit lumen cali & bonis omnibus per eum repleti sumus. Quid illi ad hac poterimus dignum dare? Et vocantes eum, pater selicit & filius, tulerunt eum in pariem, & rogare cœperunt, ut dignaretur dimidiam partem omnium, acceptam habere.*

Si ævi nostri sordidos quorundam & illiberales mores considerem, fuissent, qui dixissent: *Heus bone vir,*

cam tibi mercedem soluo, quā tuam mihi operam conduxi. En illam ipsam; amplio rem, puro, non postulabis: utrimque pactis conventis stabimus. Qui lautissimus haberi voluisset, gracile auctarium adiciens dixisset: En honorariam stipem, philippeorum asslem. Omne reliquum sibi retinisset. Ad has sordes liberalitas Tobie nequitiam descendit. Paratissimi erant, tam pater, quā filius, non dimidiam tantū partem, sed dare omnia, modō verecundiam accipientis non haberent repugnantem. Arbitrabantur, quidquid dedissent, minus quā promerita postularent, esse daturos. *Quid dignum poterit esse beneficiis ejus? Eximia remunerandi voluntas, insignis in bene merentem liberalitas. Hæc semper dives & abundans est; hæc dat etiam cum non dat. Hic explicandum quantæ divitiæ in unā lateant voluntate; quid probitatis, ac sanctitatis desiderium, quanta sit opulentiæ ferid velle probum esse.*

§. I.

Ad virtutem & omnigenam probitatem assequendam, princeps subsidium est ferid velle accipere probum fieri, virtutem adipisci. Ad honestissimum hoc desiderium variis agitur impulsibus.

Hebræis olim Deus per Itaiam: *Si queritis, ait, querite & convertimini, venite.* Si urbem ab hoste defensam vultis, hoc agite, ut ferid velitis, consilium paratum, auxilium opportunum non respuatis. Ita & Moses: *Cumque ait, quæseris tibi Dominum Deum tuum, invenies eum; si tamen toto corde quæseris, & totā tribulatione animæ tuæ. Nimirum invenietur Deus à ferid quarentibus & cupientibus invenire. Virtutis acquirendæ pars prima, & saltem præcipua, velle virtutem acquirere. Lucilium equitem Romanum Annæus Seneca hortabatur, & ad summam optima quæque formabat. Eo & illa spectat Annæi epistola: *Quid aliud, inquit, adhuc? Volo. In hoc plurimum est. Nam sic quomodo principia totius operis dimidium occupare dicuntur, ita res animo consistat: pars magna bonitatis est, velle fieri bonum. Vatis Venulini sapiens monitum est. Dimidium facti, qui caput, habet. Sapere aude: Incipe vivendi qui recte prorogast horam: Rusticus expectat, dum desinat ammis.**

Ergo velis & tanta sapere: dimidium rei erit. Ergo fieri sanctior velis, & optimum sanctimonie fundamentum possidis. Nec enim totum est positum, neque sola voluntas sufficit: sed videndam, ut recta ea sit, & firma. Actio enim recta non erit, nisi voluntas sit recta; siquidem ab hac est actio. Rursus voluntas non erit recta, nisi habitus animi rectus sit; ab hoc enim est voluntas. Habitus portō animi non erit sine scientiā. *Quemadmodum verò, ait Seneca, primum militi vinculum est religio, & signorum amor, & deserendi nefas; tunc demum facilius cetera exiguntur, mandantur que justurandum adactis: ita in his, quot velis ad beatam vitam perducere, prima fundamenta jacienda sunt, & insinuanda virtus; hanc amant, cum hac vivere velint, sine hac nolint. Sed hæc in divinis libris longè affirmatius traduntur, altius inferuntur discunt. Liber Sapientiæ, amorem virtutis, desiderium sanctitatis efficacissimè commendat his verbis: *Invenit sapientia, verissima est disciplina concupiscentiæ; & invenitur ab his, qui querunt illam.**

§. II.

Sed hinc antecessum probè capiamus, Quid sit ferid velle, quantumque distet ab eo, quod in scholis Volitionem aut Vellentatorem vocant, Torpidum velle. De leviter volente Salomon pronuntians: *Vult, inquit, non vult piger.* Desiderios solennissimum est fortunæ amplex, prosperos successus, felicitates maximas desiderare: sed admoliri manum & ad illa adipiscenda ferri navate operam horrent & refugiant. Ita & volunt, vult, quod desiderant, & nolunt, non enim quidquam ultra inania

inania vota procedunt. Vult piger, quia impensissime optat; & non vult, quia nullam industriam optatis applicat. Desideriosi vorum est: Vellem esse doctus, dives, probus. Finem cupit, sed viam refugit, quâ pertingitur ad finem. Est, qui vellet ire Venetias, sed via homini pigro longa nimis videtur & operosa. Est, qui vellet numeros jam partos arcâ claudere, scientiam jam acquisitam ingenio complecti, sanctimoniam obtentam animo possidere. Mi bone, sed piger Christiane, vis opes? Ergo aut venum ex pone merces:

Impiger extremos curras mercator ad Indos Per mare pauperiem fugiens, per saxa, per ignes.

Aur Galeni scholas frequenta: dat Galenus opes; aut certe principum servitiis para salarium. Hâc ad opes itur. Via, inquis, laboriosa, fatigari nolo. Ergo vis & non vis. Eruditionem ambis & honorem? Ludus litterarius est subeundus, excipienda ferula, voluendi libri, discenda litteræ, idque septem aut octo annis, dum ex inferioribus paullulum emergas. Ubi ferulæ manum subduxeris, in Lycea & Academiis proficiscendum, ubi etiam anni complures exigendi, dum philosophiam haurias, dum aut Jurisprudentiæ, aut Medicinæ, aut Theologiæ exactiorem scientiam adjungas. Hos labores refugis? hoc sumptus metuis? Ergo eruditus esse cupis, sed modum, quo comparanda est eruditio, rejicis: finem quaris, sed ea, quæ ducunt ad finem, spernis. Ergo vis & non vis. Sed scias eruditionem minoris non vendi. Auteme tanti, aut illiteratus asinus abi. Sine labore nihil felix, & Sophocle sapienter dictum.

Pari modo vis esse sanctus & probus, virtutis cultor? Finis optimus: ea igitur, quæ ad finem hunc ducunt, sectare. Virtutis studiosus sustinere, & abstinere, ante omnia os & linguam frenare, gulam substringere, sibimet, suisque cupiditatibus imperare, animum frangere discat, crebrius precari, inedia tolerare, egentibus benignè facere. His gradibus ad virtutem ascenditur. Tu autem iter arduum fortassis horres, nec sustinere, nec algere sustines? Hoc proptus est velle, & non velle, finem querere, veram ad finem viam declinare. Ergo apage ignavum pecus. Romam non pervenies, si Romam proficisci nolis, Pegasorum alis eod non deportaberis. Eod ire licet aut equo, aut rheda, aut pedibus; volare non licet. In editam virtutis rupem licet evadere, sed per ardua eluctandum est. Hic ascensus emittit sudore. Sudare non vis? ergo ascendere non vis. Hic revera vulgarissimus est error; a nobis ipsis persuademur nos velle, cum nolle totis viribus obstitat. Sed hoc ipsum explicatius tradamus.

§. III.

Plurimi sunt ejusmodi Volones frigidissimi. Est, qui secum ipse dicat: Quam meæ valetudini conducere, si poculis valedicerem, si ebrietatem omnem caverem. Sobrietatem iste cupit, sed sobrietatis imperium spernit, ubi ubi symposiolum, popinationem, convivium vultur iste olfacit, mox ad volat, & glutit; placet, quod sapit. Sobrietatem iste vult & non vult. Est, qui ipse sibi dicat: Quam decorum esset, & verè etiam necessarium, castiores mores induere, pudicitiam sanctius habere, leges divinas non violare? Occasiones interim nullas fugit, oculos non continet, genium re nullâ fraudat, cupiditatibus nihil imperat. Hic certe castitatem seridè non amat. Vult esse castus & non vult. Haud alteri acundus mansuetudinem laudat, & eâ præditus esse desiderat; sed mansuetudinis leges observare recusat, sibi ipse in omnibus assentitur, habenas bili laxat, adversus tam improbum affectum vi nullâ utitur. Vult esse mansuetus & non vult. Hi tales non sunt absumiles ei, qui sub secundâ ceraso ore stat hianti, quam vellet cerasus velci! sed cerasum ascendere, aut brachia paullò laboriosius in altum mittere non vult. Maturos fructus

Tem. II.

A cuperet in os defluere. Ita illi omnes pigerrimi Volones nucleum volunt, nucem nolunt frangere. Hoc sanè non est seridè velle. Hæc Voluntas, seu Velle, as ad eod non ferria, non robusta, inferos non claudit, cælum non reletrat. Hinc vetus & verum verbum: Calum bonis operibus, gehenna bonis desideriis est plena. Quod asseverans Salomon: Desideria, inquit, occidunt pigrum, noluerunt enim quidquam manus ejus operari.

Ore Salutii perorans Cato. Non votis, inquit, neque suppliciiis multivribus auxilia Deorum parantur: vigilando, agendo, bene consulendo prosperè omnia cedunt. Vbi socordia te, atque ignavia tradideris, ne quidquam Deos implores; irati infestiq, sunt. Tam ignavas preces & vota somni plena sic irridet Maro:

— alitur vitium, vivitq, tegendo; Dum medicas adhibere manus ad vulnera pastor Abnegat, & meliora Deos sedet omnia poscens.

Virg. Ab. 3. Georg. Post med.

Hoc Velle tam lentum ac frigidum parum facit ad virtutis studium. Idcirco suam quisque conscientiam interroget: Num serius & animo cupis virtutem, & mores repræsentare emendatioris? Hoc verè totoque animo Velle ad Virtutem assequendam plurimum conducit. Huc spectant consolatoria dicta palmographi: Aniam esurientem satiavit bonis: Et beati Lucæ. Esurientes implevit bonis. Et ipsius Christi: Si quis sitit, veniat ad me, & bibat. Jam satur aut ebrius si potum poscat, non sitire judicatur, nec facile quod poscit, impetrat, ita desiderii languentibus non obtinetur Virtus.

Verè ac seridè Velle est acquirere. Quod Lactantius Firmianus adstruens: Quid est, inquit, virtutem colere, nisi eam animo comprehendere & quod unusquisque simul ac cepit velle, assequitur. Thomam Aquinatem soror germana interrogans: Quâ ratione, mi Pater, inquebat, salvati possum? Continuo vir sanctus respondit: Si volueris, salvaberis. In eo res vertitur; hic causa cardo est. Si volueris, mi homo, proficies; si volueris esse sobrius, castus mansuetus, eris. Si volueris, ai Maïas, bona terra comedetis. Si desit facultas, remuneratur voluntas. Augustini pronuntiatum est: Non attendit Deus facultatem, sed voluntatem; sed cupiditatem. Coronat Deus intrus voluntatem, si non invenit facultatem. In rebus omnibus, ut philosophi docent, præsertim moralibus amor, ac desiderium finis, est causa prima, quæ alias omnes ad agendum movet, ita quidem ut quò majus est desiderium finis, major etiam sit industria illius obtinendi. Hinc languente desiderio cadit virtutis assequendæ conatus.

Seridè velle est acquirere. Lactant. lib. 5. divin. Interrogans: Quâ ratione, mi Pater, inquebat, salvati possum? Continuo vir sanctus respondit: Si volueris, salvaberis. In eo res vertitur; hic causa cardo est. Si volueris, mi homo, proficies; si volueris esse sobrius, castus mansuetus, eris. Si volueris, ai Maïas, bona terra comedetis. Si desit facultas, remuneratur voluntas. Augustini pronuntiatum est: Non attendit Deus facultatem, sed voluntatem; sed cupiditatem. Coronat Deus intrus voluntatem, si non invenit facultatem. In rebus omnibus, ut philosophi docent, præsertim moralibus amor, ac desiderium finis, est causa prima, quæ alias omnes ad agendum movet, ita quidem ut quò majus est desiderium finis, major etiam sit industria illius obtinendi. Hinc languente desiderio cadit virtutis assequendæ conatus.

Quam promptus, paratus fuit Rex David templum ædificare Domino! Hæc voluntas tam fuit robusta, simul & opulenta, ac si revera templum ædificasset. Nec dilatum est præmium. Mox enim Nathan divinæ liberalitatis interpres: Domum, inquit, ædificabo tibi, regnum tuum usque in æternum ante faciem tuam, & thronus tuus erit super mus jugiter.

§. IV.

Seridè velle sanctiorem fieri, res maximi est promeriti. Nam quemadmodum Christus cupiditatem pravam, velut ipsam actionem flagitiosam puniturus pronuntiat, Omnis, qui viderit mulierem ad concupiscendum eam, jam mæchatus est eam in corde suo: Ita sancta proficiendi desideria, velut ipsa virtutis opera remuneratur laudat: Ego sitienti dabo de fonte aqua viva gratis. Ita & Paulus: Qui volunt, inquit, divites fieri, incidunt in tentationem & in laqueum diaboli. Hic Augustinus: Cupiditates, ait, non facultates accusat. Ita proptus, qui plurimum stipis erogare, plurima pro Christo tolerare, multos ad Christi disciplinam, aut ad meliorem vitam adducere ardentè desiderat, nec potest, facti præmium recipiet: ita, qui modestiæ, submissiois, patientiæ, temperantiæ virtutem seris cogitibus sectatur, jam assecutus censetur. Abrahamus filium Isaacum non jugulavit in vitæ

Seridè sanctiorem velle fieri, res est maximi promeriti. Matth. c. 5. v. 28. Apoc. c. 21. v. 6. 1. Tim. c. 6. v. 9. Aug. lib. 50. homil. hom. 13.

Kkk 3

ctimam

etiam, sed jugulare voluit. Hic etiam voluisse sat fuit. A Coronavit Deus voluntatem, ubi iustus abstulit facultatem.

Petierat à Deo Daniel Hebræi populi libertatem & servitium Babylonis. *Moſ Gabriel Archangelus reſponſum deferens: Exaudita ſunt, inquit, verba tua. Ratione hac adjuvatus: Quia vir deſideriorum es. Hoc Danieli è cælo ſapienter nuntiatus: Noli timere, vir deſideriorum, Pax tibi.* Nimirum toto pectore ſincerique ſtudiis adiri & cupere Deo placere, ſervire, Dei voluntatem exequi, reſ ſummi meriti eſt. Pati modo ex animo velle alios juvare, ſtipem plurimam erogare, ſibi met acriter impere, cupiditates pravæ frangere, inedia corpus macerare, inquilinum, familiare vitium ſuperare, quàm creberrimè orare, virtutibusque ceteris graviter ſtudere, licet non ſint aded in expedito poſita, nihilominus coronabit Deus voluntatem, ubi conjunctam non invenerit facultatem.

Tobias obſequia ſui comitis, ſi conventa pacta ſpectamus rex florenſis exſolvere potuiſſet, nec amplius quidquam debuiffet: at ille liberaliſſimâ voluntate, ultra ſex millia florenorum, quod infra demonſtrabimus, obtulit. Hanc proniſſimam largiendi voluntatem pro facultate Deus coronavit. Dimidiam allatorum partem expendere Tobias paratiſſimus fuit, ſed nec alſem expendit, aded hæc tam dives & liberalis voluntas Deo placuit.

Gertrudi ſanctæ virgini fertur dixiſſe Chriſtus: Latus meum ſemper eſt apertum donis ac gratis plenum, quicumque vult haurire, poteſt, modò aureum applicet ſiphunculum, bonam voluntatem. Hac ſiſtulâ è divino pectore diverſa dona trahimus, hac ſugimus ſalutem. Quisquis hoc probè capit, ſapienter de die hunc ſiphonem ſuum admover, ſpiritum Chriſti attrahit, & eruditâ jam ſiti gratias bibit. Quàm juvat hæc caſtis ſanctiſque deſideriis, ardenti Deo ſerviendi voluntate, ac cupiditate inexplebilis. Oſtos Mundos, mille Orbes implere, ad meliora ſemper tendere, jugiter velle proficere. Quisquis eſt, ſi volueris, ſalvaberis: ſi volueris, & hoc vitium expugnare, & virtutem hanc adipiſci, & hoſti tuo ignoſcere, & quod veritum vitare poteris. Quin igitur pro ſe quiſque diſerit vel uno die centies, vel millies. Volo, Domine, volo: Fac velle, & eris, quod eſſe volueris.

CAPVT XIII.

Tobias uterque cum Deo familiariſſimus.

Non fatiſ fuerat Tobia patri familiariſſimè cum Deo agere, à Deo totum pendere, ſed hoſ inſuper affectus optimos, in ſuos poſteros, in nepotes, & pronepotes ſtudit propagare. Hinc cohortationes illæ pietatiſ pleniffimæ: *Audite filii mei patrem veſtrum: ſervite Domino in veritate, & inquirete, ut faciatis, quæ placita ſunt illi: & filii veſtris mandate, ut faciant juſtitias & eleemoſynas, ut ſint memores Dei, & Benedicant eum in omni tempore, in veritate, & in totâ virtute ſua.* Hæc Tobias ſenex filio & ſeptem adoleſcentibus ſuis nepotibus unicè commendat. Hinc diſcere licet, quibus Tobias affectibus, quàm calidis Deum complexus, quàm arcanâ cum Deo familiaritate ſit uſus, Tobiam aſſiduè memorem ſuprà ſub aſpectum dedimus. Ex iſtâ porro aſſiduâ Dei memoria, familiaritas cum Deo ſua viſſima enaſcitur. Hanc ipſam cum Deo intimam familiaritatem hoc capite pertractabimus.

§. I.

Quomodo in hac vitâ poſſit eſſe aſſiduâ Dei memoria. **Q**uæſtio ſit, an eſſe poſſit jugis & aſſiduâ Dei memoria, in hac turbatiore vitâ. Sicut enim, qui diſtant: Occupationibus variis implicamur, negotiorum

pleni ſumus; hæc illæc trahimur, cogitationes ſparſas hæc illuc volvimus, inquietum animum per omnia verſamus, vel cibi ac menſæ oblivifceremur, niſi famæ merneret. Quâ igitur ratione jugiter Dei meminifſe poſſimus? Poſſumus, mi Chriſtiane, poſſumus, modò velimus. Nec enim Deus id nobis exigeret, ſi humanam facultatem excederet. Hoc Abrahamo ſcimus imperatum: *Ambula coram me & eſto perfectus.* Hoc age, tuos in me oculos deſige; nunquam non præſens ſim tuis obutibus. Par eſt, ut famulus fidelis hoc ſuo Domino præſter obſequii. Servientis oculi ſint in manu operantis, & ad omnem nutum attendant. Hoc juſſus eſt facere Abrahamus. Atque hoc omnino eſt Dei aſſiduè meminifſe. Rex David hoc unicè ſummis religionibus obſervans: *Providebam, inquit, Dominum in conſpectu meo ſemper.* Non exigit à nobis Deus, quod fieri non poſſit. Hoc quidem non die uno, nec hebdomade aut menſe, forſan nec anno uno ad uſum facilem perducitur poteſt; Aſſuetudo conſtans hæc talia leni progreſſu docet. Volenti hoc facillimum, quia ſolatii referriſſimum. Sapientiâ teſte, *Non habet amaritudinem converſatio illius, nec tadum conſuetudinis illius, ſed lætitiâ & gaudium.* Inter amiſſiſſimos aliâs litigii aut factidii aliquid facillimè obrepit. Aſſiduè Dei meminifſe, omnia cum Deo peragere, merum mel ab omni amarore deſecatum. Atque per hanc Dei memoria aſſiduâ, & orationem quàm frequentiffimam aſſiduam patet ad conſtandam cum Deo familiaritatem arctiſſimam.

Nobiliſſima hæc rei idea Moſes, quem Deus faventiſſimo teſtimonio commendans: *At non talis, inquit, Moſes ſervus meus Moſes, qui in omni domo meâ fideliffimus eſt; ore enim ad os loquor ei. Quare ergo non timuiſtis detrudere ſervo meo Moſi?* Sciverat illud tantâ apud me gratiâ polleere, nihilominus dentes in eum ſtringere non eſtis reveriti: Ego hunc virum mihi chariſſimum amicitia iure tueor. Hoc Moſes obtinuit manſuetudine incredibili, & oratione jugi, toties locutus cum Deo. Hæc modus eſt; ita nos in familiaritatem Dei inſinuamus.

Samuel etiânum adoleſcens ad Dei tamen familiaritatem admiſſus eſt. Heli Sacerdotem omitens & inhonoratum tranſiens Deus, Samuelem ter unâ nocte acceſſit, familiariffimè cum Deo locutus. Neque vero Samuel ad familiaritatem iſtam ſegniter ſeſe applicans: *Loquere Domine, ait, quia audit ſervus tuus.* Hic imperia Deus prolixiora dictans, ad Heli omnia ſuo nomine fideliter perferri juſſit. Pertulit Samuel fideliter obſequio.

Tobias cum Deo familiariffimus fuerit neceſſe eſt, Tobias quando talem à Deo accepit. è cælo tabellariam, qui non ſermonis tantum ſed & itineris iniiit commercium, qui humano ritu comedere, bibere, dormire, ambulare, equitare, carpento vehi, navigare; qui pecuniæ, matrimonii, medicinæ, omnis generis negotia tractare viſus eſt per complures hebdomades. Nil ſimile nec vetus, nec nova lex in annales miſit. Tobias utique, perinde ut Moſes, in omni domo Dei fideliffimus fuit. Quàm autem illa Tobia ſenioris ad virtutem valida cohortatio: *Servite Domino in veritate, & inquirete, ut faciatis, quæ placita ſunt ſemper.* Sincero animo ſerviri vult Deo, & in totâ virtute ſua. Summâ curâ indagari, ne quid fiat, quod Deo diſpliceat, cum vitæ noſtræ lex unica ſit, Deo in omnibus placere cupere. Addit: *Filiis veſtris mandate ut faciant juſtitias & eleemoſynas; ut ſint memores Dei, & benedicant eum in omni tempore, & in veritate, & in totâ virtute ſua.* Ad auream juſtitia libellam cum omnibus vult agi. Neque hoc tantum, ſed & egenis debitum, quod juſtitia pars eſt, jubet perſolvi. Neque ſolum continuam Dei memoriam, ſed & Dei orationes ac Dei laudes exigens continuas: *Benedicant eum, inquit, in omni tempore.* Neque hoc oſcitant, aut perfunctoriè, ſed in veritate, & in totâ virtute ſua: ſummo ſtudio, nervis omnibus, ac facultatibus, omnibus opi-